

Pressemeddelelse · klausuleret til den 23. februar 2022 kl. 10.00

Historisk dataundersøgelse afdækker danske kunstneres situation under coronakrisen

Coronakrisen var naturligvis hård for Danmarks professionelle kunstnere, der både har mærket krisen i forhold til deres indtjening og beskæftigelse. Men der har også været stor kreativitet og lyspunkter undervejs. Det afslører en ny, stor dataundersøgelse, som Dansk Kunstnerråd står bag i samarbejde med Danmarks Statistik og Rambøll. Undersøgelsen er finansieret af genstartsteamet under Kulturministeriet og afdækker Covid-19 pandemiens indvirkning på kunstneres indtjening, beskæftigelse og produktion

Coronakrisen og nedlukningen af Danmark betød også krise for Danmarks kunstnere. Dansk Kunstnerråd har derfor afdækket de professionelle kunstneres situation under coronakrisen gennem en historisk undersøgelse af Covid-19-pandemiens indvirkning på kunstneres indtjening, beskæftigelse og produktion. Undersøgelsen viser, hvordan de professionelle kunstnere har klaret sig under skiftende restriktioner og nedlukninger af det danske samfund.

Trods coronakrisens omfattende nedlukning af kulturlivet viser undersøgelsen, at mange danske kunstnere har formået at omsætte krisens udfordringer til handling.

”Der er opløftende pointer at finde i undersøgelsen, og særligt kunstnernes handlekraft er tydelig. Tæt på halvdelen af kunstnerne var klar på at supplere deres indtægter med arbejde i andre brancher, ligesom 30 pct. brugte deres kreative evner til at udvikle nye formater og måder at formidle deres kunst på. Derudover blev de helt nødvendige kompensations- og støtteordninger taget i brug, og 6 ud af 10 kunstnere vurderer, at de var værd at søge,” udtaler formand for Dansk Kunstnerråd, Jørgen Thorup, og fortsætter:

”Det ændrer dog ikke på billedet af, at vi har en samlet kunstnerstand, som har et godt stykke vej endnu, før både det praktiske og det økonomiske niveau er tilbage på det stadie, det var på, før krisen satte ind. Ikke mindst for nye kunstnere, der er i starten af karrieren. Her viser undersøgelsen, at mange helt unge kunstnere har været særligt hårdt ramt af ledighed.”

En atypisk gruppe på arbejdsmarkedet

Professionelle kunst- og kulturarbejdere er på mange måde en atypisk gruppe på arbejdsmarkedet. Der har historisk set manglet data om de professionelle kunstneres indtjening og virke i Danmark. Det er et faktum, der blev særligt synligt i forbindelse med coronakrisen og de indledende forhandlinger om kompensation til denne gruppe.

De professionelle kunstnere er en mangfoldig gruppe, der tæller mange kunstformer med vidt forskellige arbejdsvilkår og veje ud til publikum. Der er markante forskelle indenfor gruppens beskæftigelsesforhold, ligesom der også er store forskelle på tværs af generationerne.

Udover at belyse den indvirkning Covid-19 har haft på kunsternes motivation, kreativitet og mulighed for at praktisere deres kunstneriske virke, går undersøgelsen også i dybden med, hvilke overvejelser og valg kunstnerne har gjort sig om supplerende indkomst, skift af branche og videreuddannelse. Desuden kortlægger den også tendenser vedrørende indtægt og ledighed blandt kunstnerne.

Hovedkonklusionerne fra undersøgelsen findes i forlængelse af pressemeddelelsen, ligesom spørgsmål og svar om undersøgelsen også er vedlagt.

Et samarbejde med Danmarks Statistik og Rambøll

Undersøgelsen af Covid-19-pandemiens indvirkning på kunstneres indtjening, beskæftigelse og produktion er finansieret af genstartsteamet under Kulturministeriet og foretaget af Dansk Kunstnerråd i samarbejde med Danmarks Statistik og Rambøll Management Consulting, der udarbejdede henholdsvis en register- og spørgeskemaundersøgelse. Undersøgelsen dækker perioden marts 2020 til september 2021 og er en opgave, der blev udstukket af Kulturens Genstartsteam, nedsat af regeringen i december 2020.

”Det er historisk at få samlet data på danske kunstneres beskæftigelse, indtjening og indholdsproduktion. Jeg er glad for at genstartsteamet bakkede op om forslaget, som vi nu ser vigtigheden af. Krisen har ramt kunstnerne forskelligt afhængigt af, hvilken kunstform man arbejder indenfor, og nuanceret viden er afgørende for at skabe gode vilkår for kunsten og kunstnere i Danmark. Derfor håber jeg, at denne undersøgelse ikke bliver den sidste af sin art,” siger Sara Indrio, der er medlem af genstartsteamet og leder af referencegruppen for projektet.

Dansk Kunstnerråd repræsenterer 26 professionelle kunstorganisationer med i alt ca. 15.000 medlemmer. Spørgeskemaundersøgelsen er besvaret af 2.506 kunstnere og registeranalysen indeholder data om 9.339 kunstnere.

Registerundersøgelsen kan downloades her <https://we.tl/t-HBoLpx01Mn>, og spørgeskemaundersøgelsen kan downloades her <https://we.tl/t-qDy0BZKfwn>

Med venlig hilsen

HAVE Kommunikation & PR

For yderligere information, kontakt venligst:

Helene Obel · helene@have.dk · 2877 7927

Amalie Søndergaard · amalie.sondergaard@have.dk · 2858 8150

—

Konklusioner fra undersøgelsen

I undersøgelsen kan der udledes en række konklusioner om den indvirkning, Covid-19 har haft på kunstneres **motivation, kreativitet og mulighed for at praktisere deres kunstneriske virke**:

- Halvdelen af kunstnerne oplever ikke nogen **påvirkning på kreativiteten grundet Covid-19**. Ca. en tredjedel af kunstnerne oplever, at deres kreativitet er blevet påvirket positivt eller meget positivt, mens ca. en femtedel oplever, at deres kreativitet er blevet påvirket negativt eller meget negativt.
- Omkring halvdelen af kunstnerne oplever ikke, at deres **motivation for at praktisere deres kunstneriske virke** har været påvirket af Covid-19. En tredjedel oplever, at deres motivation er blevet påvirket negativt eller meget negativt, mens en femtedel oplever, at deres motivation er blevet påvirket positivt eller meget positivt.
- Endeligt viser undersøgelsen, at over halvdelen af kunstnerne (65 pct.) oplever, at Covid-19 har påvirket deres **muligheder for at praktisere deres kunstneriske virke** negativt eller meget negativt. Ca. en fjerdedel af kunstnerne oplever ikke, at deres muligheder har været påvirket, og 8 pct. af kunstnerne oplever positiv påvirkning.

I forhold til, hvilke overvejelser kunstnerne gør sig om **supplering af indkomst, skift af branche og videreuddannelse**, fortæller undersøgelsen bl.a.:

- Økonomisk ustabilitet i branchen generelt/ringe økonomiske muligheder, manglende anerkendelse og ringe barselsvilkår/pensionsordning er **hyppigste udfordringer**, som kunstnere angiver, ved at blive i branchen fremadrettet.
- Kunstnerne er dog **overvejende (58 pct.) optimistiske** i deres forventninger til deres egen fortsatte beskæftigelse i egen kunstneriske branche fremover. Ligeledes er ca. halvdelen af kunstnerne optimistiske omkring deres fremtidige indtjening i den kunstneriske branche.
- Lidt under halvdelen af kunstnerne har overvejet/besluttet at **supplere deres indkomst** fra andre brancher midlertidigt, mens 34 pct. af kunstnerne har overvejet/besluttet at supplere vedvarende fra andre brancher.
- Hver fjerde kunstner har **overvejet/besluttet under Covid-19 helt at skifte branche** midlertidigt, mens hver femte kunstner har overvejet/besluttet et vedvarende skifte. Næsten hver tredje kunstner har overvejet/besluttet at efteruddanne sig inden for den kunstneriske branche, mens ca. hver femte uden for den kunstneriske branche. For halvdelen af kunstnerne skyldes overvejelserne/beslutningerne Covid-19 med det "chok", som branchen har oplevet.
- 14 pct. af kunstnerne regner med at **videreuddanne sig** inden for den kunstneriske branche og 10 pct. inden for en anden/andre branche(r) i løbet af de næste tre år.
- Sluttelig ses det, at 76 pct. af kunstnerne **regner med at blive i den kunstneriske branche**, mens fem pct. regner med at forlade den inden for de næste tre år.

Kvantitativt viser undersøgelsen følgende tendenser vedrørende **indtægt og ledighed** blandt kunstnerne:

- Der har været **øget ledighed** blandt de professionelle kunstnere i 2020-2021. De professionelle kunstnere har i højere grad end før krisen været berørt af ledighed i den målte periode. Særligt kunstnere inden for *scenekunst, skuespil og musik* har været påvirket af øget ledighed i den målte periode.
- Kunstnere, der var **berørt af ledighed, var det i længere tid**. De professionelle kunstnere, der har været berørt af ledighed fra 1. kvartal 2020 til 3. kvartal 2021, oplevede samtidig længere ledighedsperioder end i 2019.
- **Større udsving i indtægtsgrundlaget hos de selvstændige** inden for de kunstneriske brancher. De selvstændige inden for de kunstneriske brancher har været påvirket af nedlukningen ved, at deres indtjening har ligget lavere end før, men der er også tegn på, at de kunstneriske brancher er kommet godt igen efter genåbningerne.
- **Stabile indkomster blandt de lønmodtagere**, der ikke har været berørt af ledighed. Lønmodtagerne har overordnet set haft stabile indtægter målt med udgangspunkt i både deres gennemsnitlige månedssindkomst og deres medianindkomst. Der er dog forskelle mellem de enkelte grupper af professionelle kunstnere.

Kompensationspakkerne har haft stor betydning for mange professionelle kunstnere. Det gælder på tværs af kunstarterne, at ansøgningsprocessen har været administrativt tidskrævende. Undersøgelsen viser bl.a.:

- Det fremgår af undersøgelsens resultater, at 41 pct. af alle kunstnere har **søgt Covid-19-kompensation eller andre former for Covid-19-støtteordninger**, mens 58 pct. af kunstnerne ikke har søgt. Grundene til ikke at søge viser sig særligt at være, at kunstnerne ikke havde brug for det økonomisk, at deres forretning/virksomhed ikke passer klart med kompensationsprocedurerne kategorier, eller at kompensations- og støtteordningerne har været for snævre i forhold til krav om indtægt.
- Blandt kunstnerne, der har søgt Covid-19-kompensation eller -støtteordning, fremhæves som de **hyppigste udfordringer**, at processen var tidskrævende, at processen var svær at forstå (f.eks. udfyldelse af diverse ansøgningskemaer) samt, at deres forretning/virksomhed ikke passede klart

med kompensationsprocedurernes kategorier. Hver fjerde kunstner, der har søgt om Covid-19-kompensation eller -støtteordning, havde ingen af de ovennævnte oplevelser.

- Ved kunstnere, der har søgt kompensation/støtte, har lidt over halvdelen af kunstnerne hyppigst fået **vejledning** ift. at søge kompensation/støtteordning fra tilgængelige Covid-19-vejledninger/hotlines fra staten, fra en revisor samt fra deres medlemsorganisation.
- Der er generelt en rimelig **tilfredshed med udbyttet af Covid-19-kompensations- og støtteordningerne** blandt de kunstnere, der har søgt herom. 60 pct. af kunstnerne angiver, at de *i høj grad* eller *i meget høj grad* føler, at det var værd at søge kompensation/støtteordning.

I forhold til den indvirkning, som Covid-19 har haft på **det kunstneriske virke**, viser undersøgelsen følgende:

- Over halvdelen af alle kunstnerne har **praktiseret deres kunstneriske virke mindre eller meget mindre** under Covid-19 sammenlignet med før Covid-19.
- Der er sket ændringer i, hvorvidt kunstnere har deres kunstneriske virke som fuldtidsjob, deltidsjob eller blot praktiserer det lejlighedsvis. Størstedelen af **kunstnerne (67 pct.) har deres kunstneriske virke som fuldtidsjob før Covid-19, mens det falder til blot 34 pct.** under Covid-19. Andelen af kunstnere, som praktiserer deres kunstneriske virke lejlighedsvis, er steget med 31 procentpoint fra før ift. under Covid-19.
- Kunstnerne angiver at have **arbejdet mindre udadvendt og mere indadvendt** under Covid-19, end de gjorde før. Mere præcist angiver 63 pct. af kunstnerne, at deres kunst før Covid-19 mest eller kun var udadvendt, mens andelen under Covid-19 er faldet til kun 23 pct. Før Covid-19 var der under 1 pct. af kunstnerne, der udelukkende praktiserede indadvendt kunst, mens dette tal er steget med ca. 13 procentpoint under Covid-19.

Covid-19 påvirkede **kunstnernes indkomst** på følgende måder:

- Før Covid-19 var de tre største indtægtskilder blandt kunstnerne arbejde i den kunstneriske branche, fonde og legater samt arbejde i andre brancher end den kunstneriske. Under Covid-19 er det **arbejde i den kunstneriske branche, Covid-19-kompensation og dagpenge samt andre beskæftigelsesrettede ydelser**, der er kunstnernes tre hyppigst angivne indtægtskilder.
- Store dele af kunstnerne under Covid-19 har haft både en generel og en kunstnerisk relateret **indkomst, der har været lavere** end årene før Covid-19.
- Under Covid-19 ses **en negativ udvikling i kunstnernes tilfredshed med deres generelle indkomst**, og det samme for tilfredsheden med **den kunstneriske indkomst**, hvor tilfredsheden falder med 32 procentpoint for begge indkomsttyper.
- Når kunstnerne ser fremad og gør sig **tanker om deres fremtidige indtjening**, er 43 pct. af den opfattelse, at de kommer til at få samme indkomst i den kunstneriske branche som før Covid-19.

Undersøgelsen drager følgende konklusioner om, hvordan kunstnerne har **suppleret deres indkomst fra andre brancher**:

- Undersøgelsen viser, at 20 pct. af kunstnerne har angivet, at **arbejde i andre brancher** end den kunstneriske har været en af deres tre største indtægtskilder før Covid-19. Under Covid-19 falder denne andel med 3 procentpoint.
- For halvdelen af de kunstnere, der har indkomst i andre brancher under Covid-19, har Covid-19 kun i lav grad eller slet ikke haft **betydning for deres valg om at supplere med indkomst i andre brancher**. Omvendt har Covid-19 for 27 pct. af kunstnerne i høj grad eller i meget høj grad været årsag hertil. Undervisning (udenfor branchen) er den mest udbredte branche, som kunstnere har suppleret deres indkomst med under Covid-19, herefter Kultur og fritid (25 pct.) og Sundhed og socialvæsen (21 pct.). For de fleste har indkomsten fra andre brancher under Covid-19 været vedvarende fremfor midlertidigt.

Spørgsmål og svar om undersøgelsen

Hvilken metode har spørgeskemaundersøgelsen brugt?

Rambøll Management Consulting har indsamlet data til undersøgelsen via et spørgeskema fremsendt til besvarelse blandt medlemmer af organisationerne, der indgår i Dansk Kunstnerråd. Spørgeskemaet er modtaget enten via individuelt link fra Rambøll Management Consulting eller tilhørende medlemsorganisation med et fælles link.

Hvem har svaret på undersøgelsen?

Der er 24 medlemsorganisationer i Dansk Kunstnerråd, som har valgt at tilbyde deres medlemmer at deltage i undersøgelsen. 2.506 kunstnere er endt med at deltage, hvilket svarer til en svarprocent på spørgeskemaet på i alt ca. 15 pct. (ud af de kunstnere, der deltog i undersøgelsen gennem individuelt link, er svarprocenten på 19 pct., mens den for deltagere gennem fælles link er estimeret til 10 pct.). (NB: Medlemsorganisationen, Dansehallerne, samarbejder også med Dansk Kunstnerråd om undersøgelsen, men er dog ikke medlem af Dansk Kunstnerråd.)

Hvordan er kønsfordelingen?

Der er stort set et lige antal af mænd og kvinder, der har deltaget i undersøgelsen. Kunstnere, der opfatter sig som andet eller ikke ønsker at svare, er repræsenteret med 1 pct. De fleste respondenter er i alderen 30-69 år (85 pct.).

Hvordan er fordelingen mellem udøvende og skabende kunstnere?

Omkring halvdelen af kunstnerne definerer sig selv som både udøvende og skabende, mens 14 pct. opfatter dem selv som kun skabende og 25 pct. som kun udøvende.

Hvilket uddannelsesniveau har kunstnerne?

Størstedelen af kunstnerne (83 pct.) har taget en videregående uddannelse. 75 pct. har gennemført en kunstnerisk uddannelse og 25 pct. er autodidakte/selvlærte. Halvdelen af kunstnerne har taget en kunstnerisk efteruddannelse.

Udvalgte udtalelser fra kunstnere, der har deltaget i undersøgelsen:

- "Det er svært som danser at træne, øve og undervise mm. Det har lukket ned for meget."
- "Det har været hårdt at være omstillingsparat og hele tiden skulle tilegne sig nye kompetencer for at kunne nå ud i nye formater under Covid-19. Det har skabt usikkerhed."
- "Jeg har ikke kunnet holde åbent i min kunstskeole i mange måneder, og mange projekter er blevet udskudt eller ikke blevet realiseret."
- "Da man ikke måtte synge i kirken, valgte en lille kirke at engagere mig til at spille på violin til både gudstjenester og bisættelser. Samarbejdet med organisten var så godt, at jeg nu har fået lovning på 5-6 engagementer om året fremadrettet."
- "Ingen job som musiker, og dermed ingen indtægt. Folkepension gjorde, at det lige gik."
- "Manglende indtægter fra spillejobs. Manglende indtægter fra afholdelse af kurser. Manglende rettighedsindtægter (KODA, Copydan o. lign.)."
- "Jeg har mistet 75 pct. Af min normale omsætning. Jeg har ikke kunnet overholde mine forpligtelser over for mine samarbejdspartnere, banker etc."
- "Jeg har fået mere fokus på mit kunstneriske virke i Danmark, hvor jeg inden corona arbejdede mere internationalt. Jeg føler, at corona "tvang" mig ud i at producere større projekter herhjemme, hvilket har været positivt."
- "Det har været et incitament til at tænke i nye formater og nå ud til publikum på en anden måde. Der har været ro til fordybelse med mit instrument. Tid, som jeg ofte ikke har i en travl hverdag."

- "Det var demotiverende at øve sig og indstudere nye ting – der kun blev i øvelokalet, men ikke kom ud."
- "Covid-19 gav mig, da jeg var hjemsendt med fuld løn, meget mere tid end nogensinde før til at udføre mit skabende virke."
- "Jeg har kunnet skabe mig en sund rytme i forhold til at kreere dagligt, næsten hele dagen. På den måde er der kommet en masse produkter, og det øger inspirationen, motivationen og glæde omkring faget."